# GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŮ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 121. Joi, 4 (16) Iunie. 1887.

## Sĕ se facă lumină!

*Braşovŭ*, 3 (15) Iunie 1887.

Este bine şi de lipsă sĕ se facă lumină, se nu mai âmblămŭ rĕtăcindŭ prin întunereculŭ amăgirei de sine, alŭ ambiţiunilorŭ false şi alŭ susceptibilităţilorŭ personale, carĭ nu ne ducŭ la nicĭ unŭ scopŭ, ci ne ţinŭ pe locŭ, ne desbină, ne împiedecă în lucrarea nóstră românéscă, ne scadŭ valórea dinaintea străinilorŭ şi, ceea ce este mai durerosŭ, încurageză pe duşmanii noştri în uneltirile lorŭ contra neamului românescŭ.

Este bine şi de lipsă sĕ se facă lumină şi asupra raporturilorŭ dintre cărturarii noştri munteni între ei şi asupra legăturilorŭ lorŭ cu poporulŭ. Sĕ scimŭ cum stămŭ şi ce putemŭ aştepta dela dênşii, dér mai vêrtosŭ sĕ aflămŭ unde e buba şi ca Românĭ cinstiţĭ şi conscienţioşĭ sĕ căutămŭ a-o lecuì.

Nu ne înţelegemŭ aicĭ atâtŭ pe noi cei dela „Gazetă“ carĭ suntemŭ departe de munţĭ, ci înţelegemŭ mai multŭ pe Românii harnicĭ şi binesemţitorĭ din munţii apusenĭ. Este de lipsă, repeţimŭ, ca bărbaţii fruntaşi ai muntenilorŭ sĕ se deştepte odată din letargia lorŭ şi sĕ fiă poporului ceia ce i-au fostŭ odinióră, nisce adevĕraţi sfătuitorĭ, nisce bunĭ şi adevĕraţĭ conducĕtorĭ în vremurĭ grele.

Nu-o sĕ pótă aduce însĕ nicĭ o îmbunătăţire în relaţiunile dintre Românii cu carte, nu o sĕ pótă delătura scăderile, de carĭ sufere întréga conducere a poporului românŭ din munţii noştri apusenĭ, cei ce cugetă ca Moţulŭ acela, a căruia scrisóre i-amŭ publicat'o, după cum a doritŭ dênsulŭ, în numĕrulŭ trecutŭ alŭ fóiei nóstre.

Ce vrea acestŭ fruntaşŭ şi ce ne sfătuesce elŭ sĕ facemŭ?

„Sĕ iertămŭ, ne ḍice elŭ, unii altora greşelele mai micĭ“, şi ca sĕ putemŭ forma o „falangă puternică contra inimicului comunŭ,“ sĕ nu denunţămŭ pe aceia carĭ comitŭ asemenĭ greşelĭ.

A ierta este nu numai o datoriă de căpetenia creştinéscă, dér este şi o absolută necesitate, pentru că fără iertare societatea omenéscă nicĭ c'ar mai puté esista. Dér vorba este că şi iertarea trebue sĕ aibă unŭ temeiu, pe care se face, căcĭ la din contră n'ar mai fi iertare. Póte omulŭ sĕ ierte numai ceva ce, după judecata şi convingerea lui, este o faptă greşită séu rea şi stricăciósă. Dér décă iértă comiterea unei astfelŭ de fapte, trebue sĕ aibă o asigurare séu celŭ puţinŭ o speranţă întemeiată că nu se va mai întêmpla. A ierta numai ca sĕ ierţĭ şi ca sĕ nu facĭ supĕrare unuia séu altuia, n'ar avé nicĭ unŭ înţelesŭ, ba ar fi chiar o crimă, deórece celŭ ce a greşitŭ şĭ-ar puté pierde prin acésta consciinţa despre reaua faptă sĕvêrşită. In asemenĭ împrejurărĭ iertarea ar fi mai multŭ o aprobare decâtŭ o reprobare a faptei rele.

Cumcă suntŭ diferite greşelĭ, unele mai micĭ, altele mai marĭ, şi cumcă e lucru firescŭ ca o greşélă mai mică sĕ pótă afla mai uşorŭ iertare, ca una mai mare, o scimŭ cu toţii destulŭ de bine din esperenţele nóstre ḍilnice. Dér Moţulŭ fruntaşŭ din vorbă, ca omŭ cu multe cunoscinţe şi cu multă pĕtrundere, mai trebue sĕ scie, că mai alesŭ în politică este fórte greu a deosebi greşelele mai micĭ de cele mai marĭ şi că o greşélă mică este ca o schînteiă ce cade pe coperişulŭ de paie alŭ unei colibe, care décă nu-o vei stînge curêndŭ, póte sĕ primejduiască pe cei ce se adăpostescŭ sub acelŭ coperişŭ.

De ce se tractéză în casulŭ de faţă?

Unŭ solgăbireu ungurŭ, care în centrulŭ munţilorŭ noştri românescĭ eserciteză unŭ terorismŭ ne mai pomenitŭ, din care causă poporulŭ i-a datŭ polecra de „Mufti-paşa“, a făcutŭ sĕ circule între mai mulţĭ cărturarĭ de frunte de p'acolo o declaraţiune cu acelŭ cuprinsŭ, că ei, subscrişii, vorŭ sprijinì candidatura unui Ungurŭ, care lŭ susţine elŭ. Unii dintre aceştĭ cărturarĭ românĭ au subscrisŭ declaraţiunea, consêmţêndŭ astfelŭ, fiă din slăbiciune, fiă cu intenţiune, la paşii întreprinşĭ de acelŭ solgăbirĕu spre a scóte din urnă cu ajutorulŭ alegătorilorŭ românĭ din munţĭ unŭ potrivnicŭ alŭ naţiunei nóstre.

Este din punctŭ de vedere politicŭ românescŭ fapta acelorŭ cărturarĭ bună orĭ rea?

Cumcă ar fi bună nu susţine nicĭ scriitorulŭ corespondenţei din numĕrulŭ de erĭ, dér pretinde, că este numai o „mică greşélă“ care se putea ierta şi despre care „bunulŭ semţŭ“ ar fi cerutŭ sĕ tăcemŭ.

Curiósă părere mai are fruntaşulŭ acesta munteanŭ despre ceea ce trebue sĕ fiă solidaritatea şi disciplina politică la unŭ poporŭ ca alŭ nostru, décă susţine unŭ lucru ca acesta. Elŭ numesce declaraţiunea din cestiune unŭ „fleacŭ de nyilatkozat“ şi ne întrébă: „ce crimă naţională au comisŭ cei câţĭva bărbaţĭ onorabilĭ şi de frunte prin subscrierea unui fleacŭ?“

Ei bine, admitemŭ că „nyilatkozat-ulŭ“ este unŭ fleacŭ, căcĭ, spuindŭ adevĕrulŭ, nu avemŭ nicĭ noi mare încredere în „capacitatea de conceptŭ“ a solgăbirĕului din Câmpenĭ; dér întrebămŭ pe Moţulŭ fruntaşŭ, omŭ cu carte şi cu posiţiă: este şi subscrierea „unui bărbatŭ onorabilŭ şi de frunte“ unŭ fleacŭ?

Omulŭ când îşĭ pune iscălitura se alătură la ceea ce subscrie, numele lui de pe declaraţia ce-o face representă persóna lui morală şi intelectuală. Ce idea sĕ ne facemŭ de valórea morală şi intelectuală a unorŭ „bărbaţĭ onorabilĭ şi de frunte“, carĭ iscălescŭ unŭ „fleacŭ“ solgăbirăescŭ?

Deşi avemŭ şi noi tótă încrederea în onestitatea autorului scrisórei ce amŭ publicat'o erĭ, trebue sĕ mărturisimŭ, că puţina însemnătate, ce-o dă elŭ casului acestuia, deştéptă în noi marĭ îngrijirĭ şi ne face sĕ bănuimŭ, că fruntaşii din munţĭ se conducŭ în judecata lorŭ mai multŭ de consideraţiunĭ personale decâtŭ principiare şi obiective. Şi décă aşa ar fi, atuncĭ amŭ sta rĕu cu causa solidarităţii naţionale în munţii apusenĭ.

Dér sĕ admitemŭ unŭ momentŭ, că Moţulŭ fruntaşŭ, despre care e vorba, cunoscêndŭ bine ómenii şi împrejurările de p'acolo, nu se teme că pasulŭ „bărbaţilorŭ onorabilĭ şi de frunte“ va avé urmărĭ mai seriόse. Intrebămŭ însĕ: nouĕ, ca publiciştĭ conscienţioşĭ, carĭ trebue sĕ veghiămŭ cu ochĭ de Argus asupra intereselorŭ solidarităţii nóstre, póte-ni-se ierta sĕ rĕtăcemŭ şi sĕ ascundemŭ o asemenea faptă, când ni-se aduce la cunoscinţă?

In ce crede d-sa că consistă datoria nóstră publicistică, în a ierta şi a lăsa sĕ mérgă tóte ca mai înainte după obiceiu, a lăsa ca „bărbaţii onorabilĭ şi de frunte“ sĕ fiă bunĭ prietenĭ şi cu solgăbirĕulŭ împilătorŭ şi sĕ trécă şi de Românĭ marĭ şi conducĕtorĭ ai poporului împilatŭ?

S'ar înşela amarŭ décă ar presupune aşa ceva şi nicĭ nu credemŭ că-o va presupune. Ceea celŭ supĕră pe d-sa aşa de multŭ şi-lŭ face sĕ fiă orbŭ pentru primejdia greşelei celei micĭ, este mai multŭ presupunerea d-sale, că celŭ ce a denunţatŭ fapta aceea în ḍiarulŭ nostru este unŭ păcătosŭ multŭ mai mare, unŭ advocatŭ care a sprijinitŭ pe Ungurĭ la alegerile din 1884, i-au sprijinitŭ indirectŭ la înfiinţarea scólei de statŭ şi face sĕ li se voteze încredere în adunările românescĭ.

Décă cetea mai cu atenţiune prima corespondenţă, ce amŭ publicat'o în acéstă durerósă afacere, se putea convinge, că ea nu vine dela unŭ amicŭ alŭ solgăbirĕului şi prin urmare nu se póte sĕ o fi scrisŭ advocatulŭ care, după cum pretinde, e frate de cruce cu solgăbirĕulŭ.

Crima acestuia, ḍice d-sa, e multŭ mai mare, dér nu s'a gânditŭ, că omulŭ începe cu micŭ şi sfêrşesce cu mare?

Ḍice mai departe fruntaşulŭ nostru: „mai consultŭ ar fi fostŭ a aştepta alegerile şi numai după aceea a blama pe aceia, carĭ merită blamare“.

Aşadér s'aşteptămŭ până ce coliba ne va fi cuprinsă de flacărĭ şi sĕ sărimŭ a le stînge după ce va fi arsă? Nu este din contră datoria nóstră morală şi naţională de a combate rĕulŭ până când încă nu a ajunsŭ a fi prea mare?

Bucurosŭ credemŭ, că cei cu subscrierea „nyilatokzat“-ului au comisŭ unŭ lucru de care le pare rĕu şi le e ruşine. In casulŭ acesta aşteptămŭ însĕ dela dênşii sĕ recunóscă ca barbaţĭ de onóre greşéla lorŭ şi sĕ-şĭ revóce subscrierile. Atuncĭ de sigurŭ noi vomŭ fi cei d'ântâi carĭ cu bucuriă le vomŭ ierta.

---

## Cabinetulŭ Risticĭ.

Numirea ministeriului Risticĭ a produsŭ mare bucuriă în Belgradŭ. I s'au făcutŭ şefului cabinetului marĭ ovaţiunĭ. Noulŭ cabinetŭ e compusŭ din liberalĭ şi fusionişti radicalĭ. Dintre miniştri, afară de Risticĭ, care e preşedinte alŭ consiliului şi ministru de esterne, numai doi inşĭ au fostŭ odată miniştri totŭ cu Risticĭ, la 1878, Miloicovicĭ, acum ministru de interne şi Vasilievicĭ, ministru de culte şi instrucţiune, toţĭ cei lalţĭ miniştri suntŭ ómenĭ noi. Risticĭ e în etate de 56 anĭ. A studiatŭ la Berlinŭ şi în Parisŭ. Elŭ a devenitŭ popularŭ în Sêrbia, pentru că a cerutŭ dela Pórta, ca agentŭ diplomaticŭ, deşertarea fortăreţelorŭ sêrbescĭ. Prinţulŭ Mihailŭ l'a făcutŭ la 1867 şefŭ alŭ cabinetului sĕu. După omorîrea acestui principe, Risticĭ a devenitŭ membru regenţii şi mai târḍiu ministru-preşedinte cu o direcţiune rusofilă şi anti-austriacă. La 1873 s'a retrasŭ, ér la 1876—1878 a devenitŭ érăşĭ şeful cabinetului. După doi anĭ érăşĭ s'a retrasŭ, ca acum din nou, după şépte anĭ, sĕ ia preşedinţa cabinetului. In 1878 a luatŭ parte la congresulŭ din Berlinŭ.

„Pester Lloyd“ numesce pe Risticĭ „Bismarkulŭ Sêrbilorŭ“ şi ḍice că acum politica va trebui sĕ devină mai conservătóre, căcĭ la din contră va aduce mica Sêrbiă în conflictŭ cu Austro-Ungaria. E mare întrebare, décă Risticĭ va lucra aşa, după cum îlŭ sfătuesce fóia din Pesta, orĭ cu totulŭ altfelŭ.

---

## Mişcarea electorală.

In *Siklos* candidatulŭ Desider Szilagyi — care nu mai e în nicĭ o partidă — ḍise între altele, că nu speră într'o pace îndelungată, şi trebue sĕ se mai aducă încă jertfe în banĭ. Elŭ încă e pentru egalitatea de dreptŭ, libertatea religiósă, drépta împărţire a sarcinelorŭ, negreşitŭ între Ungurĭ numai. „Nemzet“ ḍice că Szilagyi a fostŭ flueratŭ şi huiduitŭ în Siklos de cei din partida independentă, cu tóte că eşise afară armată şi împrăştiase de mai multe orĭ adunarea.

In cerculŭ V din Pesta candidatulŭ Moriz Wahrmann vorbì între altele de: *„Cestiunea naţionalităţilorŭ,“* care în multe alte locurĭ, icĭ-colo în legătură cu cestiunile confesionale, produce periculóse cercurĭ de unde la noi a perdutŭ în anii din urmă multŭ din încordarea ei. (Slabă dér periculósă mângăere. — Red.) Idea de statŭ maghiarŭ face din ḍi în ḍi cucerirĭ mai marĭ (póte în creerii scrintiţĭ ai şoviniştilorŭ şi între pahare la banchete kulturegyletiste. — Red.) şi fórte însemnată parte a naţionalităţilorŭ se împacă cu situaţiunea şi se împretinesce cu ea (da, Jidovii, nesecabilulŭ isvorŭ de nuoi „patrioţĭ“. — Red.) Mergêndŭ înainte totŭ aşa, putemŭ spera că foculŭ, care nu e stinsŭ de totŭ şi arde încă icĭ-colo sub cenuşe, cu tóte influinţele şi intrigele streine nu se va înălţa din nou devastândŭ. Patria nóstră e cruţată de mişcărĭ nihiliste, anarhiste şi socialiste. (Atâta ar mai trebui. — Red.)

In cerculŭ *Sasca*, care în periodulŭ trecutŭ a fostŭ representatŭ la dietă prin Vincențiu Babeșŭ, candidatulŭ Asboth, consilierŭ de secțiune în ministerulŭ de esterne, a adresatŭ președintelui partidei, care l'a candidatŭ, o scrisóre, în care ḑice între altele: „Deși în cursulŭ îndelungatei mele cariere m'am dedatŭ cu lupta în cele mai grele referințe, totuși trebue sĕ mărturisescŭ, că n'așŭ fi avutŭ atâta încredere în mine spre a-mĭ alege în persónă acelŭ greu locŭ de luptă, în care încă acum trei anĭ a eșitŭ victoriosŭ cu mare maioritate celŭ mai distinsŭ representantŭ alŭ partidei naționaliste. Der décă d-vóstră, alegĕtorĭ cu simțiminte patriotice (?) ai cercului Sasca, doriți sĕ pășiți cu numele meu contra acelei mișcărĭ, care la noi nu de multŭ timpŭ a culminatŭ în atentatele trădătóre de tronŭ și patriă (trenca-flénca mere acre, lovește-mĕ lele'n spate c'unŭ bulgărŭ de iescă. — Red.): atuncĭ nu eu voiu fi bărbatulŭ care sĕ mĕ retragŭ dintr'o luptă, în care victoria dobêndită este o victoriă a patriei (a vrutŭ sĕ ḑică póte: a bugetivorului, orĭ a căpĕtuelei, așa totŭ ar mai avea unŭ ințelesŭ. — Red.) De aci încolo bugetivorulŭ candidatŭ istorisesce o poveste de pe la 1848, care culminéză în laude, îngâmfărĭ, ilusiunĭ ș. a.

In *Comloșulŭ Bănățenŭ* candidatulŭ Wekerle, secretarŭ de statŭ, ḑise în discursulŭ sĕu către alegĕtorĭ, că în periodulŭ dietalŭ trecutŭ s'a consolidatŭ idea de statŭ, negreșitŭ maghiarŭ, că Ungurii au mare vadă morală nu numai în monarchiă ci chiar pe scena evenimentelorŭ internaționale. — Ce fericițĭ ómenĭ! Tótă viéța le constă din ilusiunĭ, visurĭ, ingâmfare ș. a. și nu vĕdŭ trista și fiorósa realitate din giuru le!

In *Maglod* poporațiunea e inpărțită în patru partide, și pe lângă deputatŭ au sĕ alégă și preotŭ. De temă sĕ nu se'ntêmple escese, seniorulŭ a cerutŭ dela comitatŭ sĕ se trimétă putere armată.

In *Gairing* lângă Malaczka au fostŭ escese sângeróse, măcarŭ că nicĭ n'a sositŭ încă ḑiua de alegere. O cetă de vr'o 150—200 alegĕtorĭ țĕranĭ au sfărîmatŭ ușile și au spartŭ ferestrile acelorŭ alegĕtorĭ, carĭ au desfășuratŭ steagulŭ pentru candidatulŭ contele Dessewffy, au nĕvălitŭ în prăvălii, au pretinsŭ rachiu și țigărĭ. De frică li s'a împlinitŭ dorința. Urmă apoi o încăerare între alegĕtorĭ și mulțĭ au fostŭ transportațĭ din loculŭ încăerărei scăldațĭ în sânge. Pe la 12 óre nóptea a venitŭ gendarmeriă, atacă cu baioneta pe alegĕtorĭ, rănindŭ greu mai multe persóne. S'au făcutŭ 6 arestărĭ. — Étă resultatulŭ corupției și demoralisării din partea guvernelorŭ, organelorŭ lorŭ și a partidelorŭ „patrióte«. Frumósă civilisațiă“ pentru Orientŭ! Din norocire acesta n'are nevoiă de ea, ci din contră mai póte aduce și 'ncóce.

Intr'unŭ cercŭ electoralŭ din comitatulŭ *Pestei*, se scrie următórea hazliă istorióră: Unŭ tinĕrŭ advocatŭ din Pesta și-a pusŭ în capŭ sĕ se facă cu orĭ ce chipŭ deputatŭ și de aceea a candidatŭ în vr'o 6 locurĭ. In amintitulŭ cercŭ pe neașteptate fu primitŭ cu eljenurĭ, împușcăturĭ de tréscurĭ și cu steagurĭ. Vr'o 50 de carĕ formau conductulŭ candidatului. După discursulŭ-program, arendașulŭ regalieiorŭ din locŭ duse pe candidatŭ în „ospitala“ sa casă și 'i declară, că: ca vechiu practicŭ și fostŭ partisanŭ alŭ guvernului, presupunêndŭ ulterióra aprobare, a arangiatŭ d-lui candidatŭ mica primire „spontanea« și că cu rĕfuirea contului respectivŭ de 1432 fl. 28 cr. are timpŭ, până ce d. candidatŭ se va întórce acasă, de cumva n'ar avé banĭ la densulŭ. Advocatulŭ s'a întorsŭ acasă desamăgitŭ de „spontanea“ primire, care îlŭ costă acum — fără sĕ scie — atâția banĭ. Banĭ n'avea la elŭ, der cumcă are în Pesta, unde locuesce, nu se scie. E de observatŭ, că în acelŭ cercŭ e candidatŭ și unŭ oposiționalŭ moderatŭ, care — precum se ḑice — de sigurŭ va fi alesŭ deputatŭ. Ce va face 'nĕrulŭ advocatŭ, când se va vedea și fără deputățiă și datorŭ cu o sumă atâtŭ de mare?

Și încă ceva caracteristicŭ pentru alegerile unguresci. Cardinalulŭ Haynald ca arhiepiscopŭ alŭ Calocei, deórece în comitatulŭ Bacĭ-Bodrog alegerile dietale se facŭ Vinerĭ în 17 Iunie n., a dispensatŭ pe catolicii și pe credincioșii din acelŭ comitatŭ. carĭ se ducŭ la alegerĭ, de a posti; potŭ decĭ mânca carne orĭ câtă le vorŭ da candidații.

**Zarandŭ**, 12 Iunie n. 1887.

Cu multă presiune și corupțiune în fine succese clicei lui Markossy de îndupleca pe Hollaki sĕ priméscă candidatura cu programa oposiționii moderate.

Intre cei carĭ au plecatŭ în 9 n. l. c. la Deva după Hollaki au fostŭ mai mulțĭ oficialĭ administrativĭ, ca pretorĭ, notarĭ, primarĭ, canceliștĭ pretorialĭ și notarialĭ etc. și apoi alegĕtorĭ cumpĕrațĭ cu banĭ. Se ḑice, că în Deva ar fi sositŭ cu vre o 40 de trăsurĭ.

Pe cale către Baia de Crișiu însĕ au pățit'o cam șodŭ. Primirea a fostŭ rece pretutindenea. Alegĕtorii partidei române au privitŭ cu mare disprețŭ la ómenii cumpĕrațĭ cu arginții lui Iuda. Lângă comuna Coinelŭ, chiar n'au intêmpinatŭ primire simpatică. Au fostŭ silițĭ s'o ia pe piciorŭ »patrioții« moderați, după ḑicala: fuga-i rușinósă, da-i sĕnĕtósă, pentru că altcum era rĕu. Nicĭ timpulŭ nu i-a favoritŭ, pentru că în acea ḑi, adecă în 10 n. l. c. mai tótă ḑiua a plouatŭ. De către seră pe la 8 óre, când ajunseră „patrioții“ în frunte cu Hollaki la Baia, numĕrulŭ le scăduse forte. La porița triumfală improvisată de Ungurașii din Baia mi-se pare, că numai doi servitorĭ au formatŭ publiculŭ primitorŭ. De trésurĭ și „eljen“ nicĭ vorbă. Altcum firesce nicĭ nu s'a putut, pentru că mai toțĭ aderenții plecaseră la Deva.

Ei au plecatŭ, ei au venitŭ, ei au fostŭ și publiculŭ primitorŭ. Când a ajunsŭ Hollaki la crâșma cea mare, abia erau 10 trăsurĭ după elŭ, cu câți-va ómenĭ. Aicĭ apoi s'au mai adunatŭ câțiva de pe stradele Baiei de Crișiu din curiositate, mai multŭ servitorĭ și nealegĕtorĭ. Inaintea acestora a ținutŭ apoi Hollaki o cuvêntare scurtă în limba română, accentuândŭ, că „densulŭ luptă pentru binele poporului“. Totŭ personalulŭ adunatŭ la ospĕtăria Cerbulŭ, cu acéstă ocasiune n'a fostŭ mai mare de vre-o 30—40 persóne.

In ḑiua următóre, adecă erĭ, fu Hollaki în Bradŭ. Der despre aceea, câțĭ alegĕtorĭ l'au intêmpinatŭ acolo, tace cronica, ci numai atâta se spune, că acolo a vorbitŭ și unguresce după ce a vorbitŭ mai ântêiu românesce intr'unŭ limbagiu poporalŭ.

De atuncĭ acum a începutŭ contra-candidatulŭ a umbla pre sate rĕmânêndŭ în cercŭ până după alegere, der că cu ce resultatŭ, se va vede în 17 n. l. c., când va fi alegerea.

Am notatŭ în scrisorile mele anteriore, că guvernulŭ nu va candida în acestŭ cercŭ, der cu tóte aceste, deórece Hollaki la Deva și Huniadóra a pactatŭ cu partida liberală, se póte, că este sprijinitŭ și de susŭ; însĕ de josŭ se pare a fi sprijinitŭ și mai tare de organele administrative comitatense.

Lupta electorală a apucatŭ pe unŭ terenŭ cam odiosŭ. Organele administrative amenință, corupŭ cu banĭ, suspendă și facŭ presiune ne mai audită pe tóte terenurile.

Este caracteristicŭ, că pe Hollaki protopretorele Márkossy l'a proclamatŭ de candidatŭ a doua ḑi de Rosalii (în 6 n. l. c.), când l'așteptau sĕ vină la Baia.

Notezŭ, că la plânsórea partidei române, ministerulŭ de interne a ordonatŭ cercetare pe cale telegrafică în contra abusurilorŭ organelorŭ administrative. Ce resultatŭ va ave nu scimŭ. Destulŭ, că erĭ a sositŭ în cercŭ vice-comitele Barcsay Kálmán, care ca aderentŭ alŭ oposițiunei moderate, în locŭ d'a face cercetare seriósă, cortegesce pentru Hollaki.

Este de însemnatŭ, că contrarii d-lui Truța neavêndŭ alte motive nu se rușinéză a rĕspândi scirea, că d-sa după alegere va trece în tabĕra lui Tisza ér despre vicecomitele Barcsay se vorbesce, că va primi rangulŭ de baronŭ, probabilŭ după alegere, după ce-i va fi succesŭ a dobori partida și candidatulŭ românŭ din acestŭ cercŭ.

Caracteristicŭ, cândŭ ni se face ceva de susŭ, nu ni se face de josŭ et vice-versa. Din cerculŭ vițiosŭ nu mai scăpămŭ. *Aelius.*

## Protegiații austro-ungarĭ în România.

In ḑilele trecute s'a încheiatŭ între România și Austro-Ungaria o convențiune, în puterea căreia monarchia nóstră renunță d'a mai avea protegiațĭ în România afară de adevĕrații sĕi supușĭ. Anume o mulțime de emigranțĭ și fugarĭ din diferite state, dér mai alesŭ Jidovĭ din Rusia, mergêndŭ în România căutau sĕ se pună sub protecțiunea vre-unei puterĭ și cei mai mulțĭ se puneu sub protecțiunea monarchiei nóstre. Acéstă împrejurare pricinuia o mulțime de neajunsurĭ atâtŭ României câtŭ și monarchiei nóstre. Mai cu sémă pe timpulŭ recrutării streinii fugarĭ de armată din alte părțĭ, și mai alesŭ Jidovii din România, carĭ de altmintrelea au nerușinarea sĕ céră și drepturĭ politice, se sustrăgeu dela servieiulŭ militarŭ în România sub pretextŭ că e protegiatŭ alŭ monarchiei nóstre, fără însĕ sĕ fiă supusŭ alŭ acesteia. Negreșitŭ că monarchia nóstră avea multe neplăcerĭ din causa acestorŭ soiu de protegiațĭ, și prin urmare era atâtŭ în interesulŭ ei propriu și alŭ României, câtŭ și în interesulŭ raportului de prietiniă și vecinătate sĕ înceteze acéstă stare de lucrurĭ, și prin convențiunea încheiată i s'a și pusŭ capĕtŭ.

Consululŭ austro-ungarŭ din Bucurescĭ, d. Suzzara, a și avisatŭ pe acești protegiațĭ despre convenția încheiată prin următórea publicațiune:

„In virtutea unei convențiunĭ încheiată la 2 (14) Maiu 1887, între guvernulŭ austro-ungarŭ și guvernulŭ românŭ, autoritățile representante ale Austro-Ungariei în România, cu incepere dela 1 Ianuarie 1888 s. n. nu vorŭ mai acorda protecțiunea lorŭ decâtŭ cetățenilorŭ adevĕrațĭ austro-ungarĭ.

Simpli protegiațĭ ai Austro-Ungariei, dela termenulŭ mai susu arătatŭ, nu vorŭ mai puté invoca intervențiunea autorităților austro-ungare, stabilite în România, și urméză a se supune întru tóte legilorŭ țĕrii, déca n'ar fi câștigatŭ până la 1 Ianuarie 1888 s. n. cetățenia austriacă seu ungară séu vre-o altă naționalitate.

Despre modalitățile cerute spre a obține naționalitatea într'una seu alta din părțile monarchiei austro-ungare, precum și despre tóte cestiunile carĭ decurgŭ din desființarea categoriei de simpli pretegiațĭ, acestŭ consulatŭ este gata de a da orĭ-ce informațiune«.

Consululŭ generalŭ austro ungarŭ, **Suzzara**

Prin acéstă convențiune, România a făcutŭ unŭ pasŭ înainte: 'și-a măritŭ putința d'a scăpa țéra de multe buruenĭ. O asemenea convențiă va încheia România și cu Germania, cu Olanda, cu Grecia și cu alte state.

## Conflicte la granițele austro-ungară și sêrbéscă.

Din Belgradŭ i se scriu lui „Pester Lloyd“ următórele:

Exportulŭ cailorŭ din Austro-Ungaria în Serbia suntŭ opritŭ, precum sciutŭ este, de aceea caii bunĭ și tarĭ e unŭ articulŭ forte cercatŭ în Serbia. De aceea se încercară desŭ a se trece cai peste Sava și Dunăre în Serbia ca contrabandă. Ḑilele acestea s'a încercatŭ din nou o astfelŭ de contrabandare. O plută mare încărcată cu cai, părăsi pe întunerecŭ țĕrmulŭ dela Semlinŭ și o luă în spre Belgradŭ. In apropierea Belgradului, pluta a fostŭ observată de păzitorii de graniță austro-ungarĭ și urmărită. Era apróре sĕ fiă prinsă, pluta fiind

## FOILETONU.

### Vulturelŭ.

(Poveste.)

(Urmare.)

Dér de sórtea nemilósă,
Crudă și rĕutăciósă
'N-lumea asta schimbăciósă
Nu încape fericire
Nicĭ dragoste. nicĭ iubire,
Nicĭ rĕpausŭ, liniștire!...
Așa și-ale lorŭ plăcerĭ
Mângâerĭ și desfătărĭ
Din carĭ dulce ei gustau
La olaltă câtŭ erau
Intr'o ḑi tóte periră
Și pe ei mi-i părăsiră..
Căcĭ cestŭ vĕnătorŭ avea
O muere'n casa sa
Care'n peptulŭ ei purta:
O inimă — nu creștină
Ci tirană și păgână:
Ea era o vrăjitóre
Făr' păreche rea sub sóre
Ce mânca cu bucuriă
Chiar și carne de omŭ viă;
Ear celŭ vĕnătorŭ credea
Cumcă bună este ea
Multŭ în ea se încredea;
Ea grijea dea lui casă
Ea-i gătea lui pentru masă,
Tóte ea i le 'nplinea
Și pe Nițu îlŭ crescea...
Intr'o séră ea s'apucă
Apă'n casă sĕ aducă;
Merge până la fântână
Cu mai multe vase'n mână,
Trage apă iute, iute,
Până umple vase multe
Și cărândŭ la ele'n casă
Totŭ pe rêndŭ dênsa le varsă
Pe cuptorŭ într'o căldare
Care era forte mare...
Apoi décă le golea
Inapoi ér se ducea
Și altŭ rêndŭ mai aducea
Pân' căldarea o umplea...
Nițu — pruncolŭ celŭ mai mare —
Se miră de asta tare;
Merge iute și-o întrĕbă:
— »Spune-mĭ mie nană dragă!
›Ce ți-ai pusŭ acuma'n gândŭ
„De totŭ carĭ apă pe rêndŭ,
›Mai multă ca totdéuna
›Nu numai ca pân'acuma?“..
Eară baba cea urîtă,
Cea cu inima'negrită
In pĕcate învechită
Și cu fruntea încrețită
Nuțului ce-o ispitesce
Astfelŭ linŭ că îi grăesce:
— »Décă, dragă, tu nu-i spune
›Către nicĭ unŭ omŭ din lume
›Apoi eu ți-oiu spune ție,
›Dér deși ți-o spunŭ eu ție
›Nu-ți facŭ nicĭ o bucuriă
›Mai bine-a fi de-oiu tăcea!“...
Eară Nițu-i ḑice așa:
— „Spune babă către mine
›N'avé frică chiar de nime,
„Căcĭ nicĭ unui omŭ din lume,
›Crede-mĕ, ḑeu, nu te-oiu spune«.
Atuncĭ baba-i ḑice așa:
— „Eată, dragă, voia mea:
„Mâne colea până'n ḑorĭ
„Când ceru-i curatŭ de norĭ
›Taicălŭ tĕu plécă de-acasă
›Către cea pădure désă
„Ca sĕ facă vênătóre
„După paserĭ sburătóre,
„După cerbĭ și căpriórе,
„Numai noi vomŭ rĕmânea,
„Eu din patŭ mĕ voiu scula
›M'oiu spăla și m'oiu găta
›Și-oiu aprinde unŭ focŭ mare
„In cuptorŭ sub cea căldare
›Și voiu fierbe apă tare,
›Apoi linŭ și'ncetinelŭ
„Voiu lua pe Vulturelŭ
„Din culcușu-i micutelŭ
„Și după-ce l'oiu junghia
„In căldare l'oiu băga
„Și l'oiu fierbe-acolo bine
„Ca sĕ-lŭ mâncŭ cu óre-cine!...
. . . . . . . . . . .
„Vedĭ Nuțule-acum ce facĭ!
„Eu ți-am spusŭ, dér tu sĕ tacĭ,
›Că de-i spui lui Vulturelŭ
„Și tu i muri ca și elu!“...
Desŭ apoi de diminéța
Vênătorulŭ plinŭ de viață
Mi-se scólă, se gătesce,
La vênatŭ apoi pornesce
Lăsândŭ pruncii mititei,
Doi pruncĭ ca doi îngerei,
Carĭ pe-unŭ patŭ móle de pene
Visândŭ linŭ dormeau a lene...
Elŭ décă se depărtase
Și'n pădure-acum întrase,
Nițu, care se tredesce,
Către soțulŭ sĕu grăesce:
— „Vulturelŭ, nu mĕ lăsa
„Si nicĭ când nu mĕ uita,
„Căcĭ de mare rĕu am datŭ
„Și'n grea cursă am picatŭ!...“
— „Nicĭ odată frate dragă
›Nu te uitŭ viața'ntregă!
„Rĕu tu dorŭ te-ai visatŭ,
„Séu de ce te-ai speriatŭ?“...

(Va urma.)

deja încunjurată din tóte părțile de luntrile păḑitorilorŭ austro-ungarĭ, când de odată se ivescŭ mai multe luntri de ale păzitorilorŭ sêrbescĭ, carĭ încunjurândŭ și fiindŭ în maioritate putură sĕ aresteze pe păzitorii austro-ungarĭ, ii duseră la Belgradŭ și ii predeteră oficiului vamalŭ de acolo. Directorulŭ oficiului vamalŭ din Belgrad a eliberatŭ apoi pe păḑitorii austro-ungarĭ bănuindŭ pe păzitorii sêrbĭ, că ar fi fostŭ înțeleșĭ cu contrabandiștii.

La granița sêrbéscă din spre Turcia se întêmplă dese conflicte între soldații de pază sêrbĭ și între arnăuțĭ. De curêndŭ s'au întêmplatŭ două mai sângeróse de câtŭ altele.

Arnăuții atacaseră în ḑiua întêiu caraula sêrbéscă și omoriseră unŭ soldatŭ. In ḑina a doua veniră, întăriți cu soldați turcĭ, atacară postulŭ sêrbescŭ, prinseră pe comandantulŭ lui și'lŭ măcelariră.

Mare amărăciune și mai alesŭ mare panică domnesce în poporațiunea sêrbă dela fruntării.

## SCIRILE ḐILEI.

*„Asociațiunea pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ și sodalilorŭ meseriașĭ românĭ,"* din Brașovŭ, publică în „Meseriașulŭ românŭ" *concursŭ pentru 6 stipendii* din fundațiunea »Michailŭ și Elisa Stroesco«, și anume: 2 stipendii de câte 40 fl. pentru învĕțăceii românĭ, carĭ se vorŭ aplica la una din meseriele: postovăriă, curelăriă, șelăriă, brutăriă, orologeriă, ferăriă, arămăriă (turnătoriă), tinichigeriă, cordoneriă, peptĕnăriă, săpunăriă, tapițeriă, zidăriă și la perieriă. Unŭ stipendiu de 70 fl. pentru sodalĭ carĭ vreu sĕ se perfecționeze în străinĕtate; două premii de câte 75 fl. pentru sodalii perfecțĭ seu măeștri carĭ vreu sĕ deschidă în Brașovŭ meseriă de: faurŭ, rotarŭ, lăcătarŭ compactorŭ. Invĕțăceii concurențĭ au sĕ arate că suntŭ românĭ și au 12 anĭ de etate, sciu ceti și scrie și sĕ fiă așeḑațĭ la măestriă în Brașovŭ, spre a pute fi supraveghiațĭ. Sodalii au sĕ presente atestatŭ de botezŭ, de cualificațiune și purtare morală. Concursurile suntŭ a se trimite la comitetulŭ Asociațiunei până în 29 Iuniu, ḑiua de Sf. Petru.

—x—

*Academia de dreptŭ din Sibiiu* s'a închisŭ adĭ sêrbătoresce, fiind cu acéstă ḑi desființată. Séu cum ḑice „Kronst. Ztg.", s'a înmormêntatŭ încă unŭ institutŭ de cultură germanŭ din Ungaria.

—x—

*Fișpanulŭ Brașovului* a mai dăruitŭ banĭ grădinilorŭ de copii unguresci din Brașovŭ, și anume: celei din Blumĕna 100 fl., celei din cetate 50 fl., ér elevilorŭ șcólei comerciale a statului 24 fl. — Adecă dăruesce mereu banĭ pentru grădinile de maghiarisare.

—x—

D-lŭ *Ilie Stănilă* a fostŭ promovatŭ în 8 Iunie n. de Universitatea din Viena la gradulŭ de doctorŭ în medicină.

—x—

*Programa* esamenului de vară din *Borșa*: 1. Religiunea. 2. »Deșteaptă-te Române« (cor) 3. Cetitulŭ și scrisulŭ românŭ. 4. L. maghiară. 5. Tricolorulŭ. (cor) 6 Calcularea. 7. „Fii ai României, (cor) 8. Superstițiile". 9. Pausă de 15 minute. 10. Geografia. 11. Istoria Ungariei. 12. „Oștile stau față 'n față (cor). 13. Declamatulŭ. 14. Gramatica română. 15. Invĕțăm. intuitivŭ. 16. Drum bun (cor). 17. Distribuirea premiilorŭ.

—x—

*Linia ferată Ghiriș-Turda* fiindŭ restabilită, s'a predatŭ comunicațiunei.

—x—

Ni se promite din comuna selăgiană *Siciu*, de unde am primit și o colectă pentru incendiațĭ și inundațĭ, că în curêndŭ ni se va trimite spre publicare o corespondență referitóre la frumósele succese, resultate din buna înțelegere a conducĕtorilorŭ cu poporulŭ sĕu. Așteptămŭ cu nerăbdare corespondența.

—x—

In *Sighișóra* s'au închisŭ scólele elementare din causa *pojarului.*

—x—

In comuna *Brețcu*, comitatulŭ Trei-Scaune, e de ocupatŭ, pe lângă contractŭ și cauțiune de 100 fl., postulŭ de magistru postalŭ dotatŭ cu 195 fl. léfă anuală, 40 fl. cheltuelĭ de cancelariă și 560 fl. cheltuelĭ de espedare, apoi 10% din întregŭ venitulŭ brutŭ alŭ stației unei telegrafice unite cu oficiulŭ postalŭ, în fine 3 cr. de fiecare telegramă ce are sĕ se înăneze în locŭ. Petițiunile au sĕ se trimetă în timpŭ de trei sĕptĕmânĭ la direcțiunea postală din Sibiiu.

—x—

In *Tușnadŭ* se deschide mâne oficiulŭ poștalŭ pentru timpulŭ câtŭ va dura sesonulŭ băilorŭ.

### Incidentulŭ dela granița Uzu.

Asupra incidentului dela granița Uzu, despre care amŭ comunicatŭ, „Renascerea Bacăului" dă următórele amĕrunte:

„In nóptea de 19 spre 20 ale lunei espirate, Maiu, pe crésta munților, la hotarulŭ ce ne desparte de Ungaria, între pichetulŭ No. 14 și 104, doi soldațĭ românĭ dela pichetulŭ 14 făceau patrularea liniei.

La loculŭ numitŭ Nimira, pe o potecă ascunsă printre stâncĭ și pădurĭ, acești soldațĭ întêlnescŭ 12 Ungurĭ, carĭ trecêndŭ linia veneau în țéră pe acea potecă, și care potecă fără îndoială era făcută numai de ei spre a le înlesni mijloculŭ prădăciunilorŭ. La vederea lorŭ soldații îi someză sĕ stea, Ungurii se opunŭ și începŭ sĕ se retragă spre teritoriulŭ lorŭ, dér în retragere, aducŭ injuriele cele mai marĭ soldaților noștri. Pentru astădată lucrurile se terminară aci.

A doua ḑi la 20 spre 21 pe la ora 11 nóptea aceiașĭ soldațĭ, ajutațĭ și de alțĭ doi dela pichetulŭ 104, patrulau linia. La acelașĭ locŭ și pe aceeașĭ potecă, întâlnescŭ pe 8 din Ungurii din nóptea trecută, de astă dată înse ei erau înarmațĭ fiecare cu câte unŭ toporŭ și o măciucă.

Patrula îi someḑă sĕ stea, ér ei fugŭ; soldații tragŭ focurĭ în vêntŭ în scopŭ de a'i îngrozi numai sĕ stea, dér înḑadarŭ, căcĭ ei totŭ fugŭ înjurândŭ pe soldațĭ; și tocmai în apropierea punctului Uzu, pe o trecĕtóre mare la marginea pădurei, Ungurii se oprescŭ, 3 din ei stau pe locŭ, ér 5 intră în pădure. Cei trei încércă sĕ corupă patrula promițêndu-le câte 13 fr. de fie-care ca sĕ-i facă scăpațĭ și la refusulŭ soldaților, ei se prefacŭ că se su punŭ și stau la disposiția soldaților.

Pe când se petreceu acestea între soldațĭ și prisonierii lorŭ, ceilalțĭ 5, carĭ intraseră în pădure, asvêrléu necontenitŭ spre soldațĭ cu bolovanĭ și buturugĭ, naturalŭ în scopŭ de a'i face inproprii pentru luptă cu ei și ca sĕ pótă scăpa pe tovarășii prinșĭ.

Soldații, carĭ deodată se păreа că nu observaseră că loviturile erau îndreptate spre ei de către cei din pădure, deșteptându-se și vĕḑêndŭ gréua posițiune în care se aflau, adică că aveau a face cu unŭ numĕrŭ îndoitŭ ca ei; că cei din pădure se încercă a'i ucide și în fine că pe de o parte viéța le era în pericolŭ, ér pe de alta, (și ceea ce e mai principalŭ pentru soldatulŭ bravŭ) că suntŭ amenințațĭ a'șĭ scăpa contrabandiștii prisonierĭ, deschidŭ focurĭ totŭ în vêntŭ, îndreptate spre pădure, la loculŭ de unde veneau loviturile. Ungurii continuă cu îndoită furiă asvêrliturile și înjurările contra patrulei; acésta mai adresându-le ultima și regulata somațiune, și vĕḑêndŭ că lucrurile iau din ce în ce proporțiunĭ grave și amenințătóre, decide a îndrepta focurile spre ei. Nu s'a sciutŭ decă împușcăturile lorŭ au avutŭ seu nu vre-unŭ efectŭ, totŭ ceea ce s'a vĕḑutŭ numai pentru momentŭ, au fostŭ încetarea aruncăturilorŭ și fuga acelorŭ Ungurĭ. In urmă patrula luândŭ pe cei trei prinșĭ, îi duce la pichetulŭ Uzu. A doua ḑi șefulŭ vămei de acolo descinde la fața loculuі împreună cu șefulŭ de postŭ, spre a cerceta causa și décă nu s'a întêmplatŭ vre-unŭ accidentŭ. Ajunșĭ acolo, mai ântêiu găsescŭ o desagă în drumŭ, la o mică distanță mai găsescŭ unŭ sumanŭ și mai în urmă unŭ cadavru. Pusŭ acestŭ cadavru în fața prinșilorŭ, aceștia recunoscŭ în elŭ pe unulŭ din tovarășii lorŭ. Ridicându-se, se transportă la pichetulŭ 104. Unŭ glonțŭ s'a vĕḑutŭ că a străpunsŭ la partea stângă mâna și pieptulŭ Ungurului. Ancheta compusă din subprefectulŭ, substitutulŭ, mediculŭ primarŭ și delegatulŭ militarŭ, au constatatŭ faptulŭ imediatŭ. Din fericire soldații noștri n'au suferitŭ nimicŭ.

Nu uitămŭ a relata încă ceva importantŭ. Agentulŭ dela vama ungară, care a asistatŭ la constatare, a declaratŭ în scrisŭ comisiunei, că mortulŭ e recunoscutŭ de criminalŭ, și că a fostŭ condamnatŭ pentru a 3-a óră, pentru diferite fapte..."

### Scirĭ militare.

*România.* In ḑilele acestea au sositŭ la gara de nordŭ în Bucurescĭ 65 vagóne cu materialŭ de rĕsboiu pentru armata română. »Epocei« i se spune, că d. căpitanŭ Coandă din artileriă, atașatŭ militarŭ la legațiunea României din Viena, a fostŭ însărcinatŭ de ministerulŭ de rĕsboiu sĕ mérgă la Berlinŭ pentru a proceda la recepțiunea mai multorŭ instrumente și unelte destinate a complecta utilagiulŭ arsenalului armatei.

### Furnisărĭ pentru hergheliile statului.

Deórece trebuința de uniforme și de postavulŭ ce e de lipsă pentru acele, de așternutulŭ de patŭ și mărunțișurĭ pentru soldații întrebuințațĭ la hergheliile statului, precum și trebuința de curele și unelte de grajdurĭ suntŭ a se asigura de mai nainte pentru anii 1888, 1889 și 1890 pe calea furnisării, cercurile interesate se facŭ prin acésta atente, că ofertele respective, provĕḑute cu unŭ vadiu de 5%, suntŭ a se trimite celŭ multŭ până în *9 Iulie n. 1887 10 óre înainte de amédĭ* la secțiunea contabilității pentru cultura cailorŭ (ministeriulŭ reg. ung. de agricultură, industriă și comerciu). In oferte este a se esprima, că oferentulŭ cunósce condițiunile de furnisare, și că la casŭ când le-arŭ cunósce, e gata a întregi vadiulŭ la 10% din valórea furnisării.

Furnisarea cuprinde postavurĭ, bucățĭ gata de uniformă (șepcĭ, mantale, bluse, pantalonĭ, etc., cravate, mânușĭ, diferite articole de curelăriă etc.) așternutŭ (cearșafurĭ, plapome) unelte de grajdŭ, (sacĭ pentru ovĕsŭ, sacĭ pentru nutrețŭ, (păturĭ de cai și totŭ felulŭ de obiecte de curele.

Detailurĭ se potŭ vedé la camera comercială și industrială din Brașovŭ în órele de oficiu dela 8 óre diminéța până la 2 după amédĭ.

### Lista de subscripțiune,

*deschisă de „Gazeta Transilvaniei" pentru comunele române din Ardélŭ nenorocite prin incendiu și inundare.*

Au mai incursŭ:

Dela comuna sĕlăgiană Siciu, colectă dela poporenii românĭ, prin d-lŭ Ioanŭ Sêrbu . . . . . . . . . . . . 13 fl. 74 cr.

Din Brașovŭ, dela domnii:

| | |
|---|---|
| I. Negușĭ . . . . . . . . . | 1 fl. |
| Stefanŭ Kikumbanŭ . . . . . . | 1 fl. |
| N. N. . . . . . . . . . . | 1 fl. |
| G. Stinghe . . . . . . . . . | 1 fl. |
| Dumitru Stinghe . . . . . . . | 1 fl. |
| Suma | 18 fl. 74 cr. |

Adăugêndŭ la acésta suma din nr.

| | | | |
|---|---|---|---|
| 120 alŭ „Gaz. Trans." Lei noi | 1220 | și 267 fl. | 43 cr. |
| (Va urma). Totalŭ Lei n. | 1220 | 286 fl. | 17 cr. |

Le mulțumimŭ generoșilorŭ contribuitorĭ în numele nenorociților, dorindŭ ca nobilulŭ lorŭ esemplu sĕ afle imitatorĭ pretutindenea.

## SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

AGRAM, 15 Iunie. — Resultatulŭ alegerilorŭ dietale este: 15 din partida națională, 3 din partida dreptului, 3 independențĭ, 1 din centru.

BUCURESCĬ, 15 Iunie. — Propunerile tarifale ale guvernului s'au trimisŭ erĭ la Viena.

BERLINŬ, 15 Iunie. — Impĕratulŭ a primitŭ deja pe președintele poliției.

ROMA, 15 Iunie. — Ministrulŭ de rĕsboiu a presentatŭ legea asupra creditului de 20 milióne lire pentru ministerulŭ de rĕsboiu și marină spre a întêmpina cheltuelile militare în Africa pe anii 1887 și 1888.

SOFIA, 15 Iunie. — Riza-bey a declaratŭ guvernului bulgarŭ, că Pórta consideră convocarea Sobraniei ca neoportună.

VIENA, 15 Iunie. — Hârtiile la bursa din Viena au scăḑutŭ în urma scirei sosite despre seriósa bolnăvire a prințului Bismarck.

## DIVERSE.

**O bólă contagiósă în Rusia.** — O fóiă ruséscă anunță, că guvernatorulŭ din Astrabadŭ a dispusŭ, ca toți cei carĭ se bolnăvescŭ de așa numita „sarasa" sĕ fiă depărtațĭ ḑece verste dela orașe. Acéstă bólă este fórte contagiósă; ea se transmite fórte ușorŭ prin atingerea bolnavului. Ea consistă într'o lentă, dér inevitabilă disolvațiune a organismului, ce duréză câte odată ḑece anĭ și causéză cele mai teribile durerĭ. In Persia, unde bóla e lățită, nu e permisŭ ca cei bolnavĭ sĕ trăiască la unŭ locŭ cu alții și suntŭ depărtațĭ într'unŭ asilŭ departe de orașe în sate. De mai mulțĭ anĭ era interḑisŭ deja bolnavilorŭ de a locui mai apрópe de 12 verste dela unŭ orașŭ, dér legea n'a fostŭ ținută în sémă, ba bolnavii veneau și în orașŭ și acésta a provocatŭ ordonanța cea nouă.

**Păstrarea mirosului de trandafirŭ.** — Plăcutulŭ mirosŭ de trandafirŭ — scrie „Gazeta Săténului" — se póte păstra și peste iérnă, décă într'unŭ borcanŭ de sticlă cu gura largă se așéḑă totŭ unŭ rêndŭ de sare și altulŭ de foi de trandafirŭ până ce se umple. Sĕ astupă apoi bine borcanulŭ cu unŭ stupușŭ de sticlă, plută séu cu hârtiă de pergamentŭ. In modulŭ acesta mirosulŭ se conservă și în timpulŭ iernei deschiḑêndu-se borcanulŭ, casa se umple cu unŭ mirosŭ tare și plăcutŭ de trandafirŭ.

**Perderile Germanilorŭ în 1870—71.** — „Gazeta germană a Crucei Roșii" face cunoscutŭ perderile suferite, în 1870, de armata germană. 33,101 oficerĭ și 1,113,254 soldațĭ au trecutŭ granița francesă; 9319 oficerĭ și 338,728 soldațĭ au rĕmasŭ ca reservă. Din armata activă, 98,233 ómenĭ fură omoriți, séu rănițĭ, din carĭ 1796 cu armă albă și 96,437 cu arme cu focŭ. Dintre acești din urmă, 91,6% au fostŭ omorițĭ de glónțe de pușcă séu de revolverŭ și 8,4% de obuse. Bătălia dela Sedan a fostŭ una din cele mai puținŭ sângeróse, n'au fostŭ acolo decâtŭ 3,8% de morțĭ séu rănițĭ; la Amiens și la Mans au fostŭ 2,4 și 2,7 la %. Bătălia dela Gravelotte a fostŭ cea mai sângerósă; acolo numĕrulŭ morților și alŭ răniților s'a ridicatŭ la 16,8%.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureșianu.**

### Cursulŭ la bursa de Viena

din 13 Iuniu st. n. 1887.

| | |
|---|---|
| Rentă de aurŭ 5% | 102 25 |
| Rentă de hârtiă 5% | 88.05 |
| Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare | 151.25 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) | 98.— |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune) | 127 50 |
| Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune) | 116 50 |
| Bonurĭ rurale ungare | 104.70 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104.70 |
| Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ | 104 50 |
| Bonurĭ cu cl. de sortare | 104 50 |
| Bonurĭ rurale transilvane | 104 70 |
| Bonurĭ croato-slavone | 104 50 |
| Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. | 99.40 |
| Imprumutulŭ cu premiu ung. | 123.— |
| Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului | 122 60 |
| Renta de hârtiă austriacă | 81 15 |
| Renta de arg. austr. | 82.95 |
| Renta de aurŭ austr. | 112 90 |
| Losurile din 1860 | 137.75 |
| Acţiunile băncei austro-ungare | 885 — |
| Act. băncei de creditŭ ung. | 286.— |
| Act. băncei de creditŭ austr. | 289.80 |
| Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ | 5 96 |
| Napoleon-d'orĭ | 10 07 |
| Mărcĭ 100 imp. germ. | 62.35 |
| Londra 10 Livres sterlinge | 128.05 |

### Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 30 Maiu st. v. 1887.

| | Cump. | vênd. |
|---|---|---|
| Renta română (5%). | 91¾ | 92¼ |
| Renta rom. amort. (5%) | 94¾ | 95¼ |
| » convert. (6%) | 88— | 88½ |
| Împr. oraş. Buc. (20 fr.) | —— | —— |
| Credit fonc. rural (7%) | 106½ | 107— |
| » „ „ (5%) | 90— | 91— |
| » » urban (7%) | 103½ | 104— |
| » » » (6%) | 96— | 97— |
| » » » (5%) | 87— | 87½ |
| Banca naţională a Românieĭ 500 Lei | —— | —— |
| Ac. de asig. Dacia-Rom. | —— | —— |
| « » » Naţională | —— | —— |
| Aurŭ contra bilete de bancă | 14.25 | 14.75 |
| Bancnote austriace contra aurŭ. | 2.00 | 2.02 |

### Cursulu pieţei Braşovŭ

din 14 Iuniu st. n. 1887.

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| Bancnote romănescĭ | Cump. | 8.70 | Vend. | 8.72 |
| Argint romănesc | » | 8.60 | » | 8.65 |
| Napoleon-d'orĭ | » | 10 03 | » | 10 07 |
| Lire turcescĭ | » | 11.35 | » | 11.40 |
| Imperialĭ | » | 10.35 | » | 10.40 |
| Galbenĭ | » | 5 90 | » | 5.94 |
| Scrisurile fonc. »Albina» 6% | » | 101.— | » | 102.— |
| „ » „ 5% | „ | 98.— | » | 99.— |
| Ruble Rusescĭ | » | 114.— | » | 116.— |
| Discontulŭ | » | 7—10% pe anŭ. | | |

# TARIFA

## anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.

Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

**Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:**

| | | |
|---|---|---|
| Pentru repeţirĭ de | 3— 4 orĭ | 10% |
| „ „ „ | 5— 8 „ | 15% |
| „ „ „ | 9—11 „ | 20% |
| „ „ „ | 12—15 „ | 30% |
| „ „ „ | 16—20 „ | 40% |
| Dela 20 de repeţirĭ în susŭ | | 50% |

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

# ABONAMENTE

la

## *„Gazeta Transilvaniei“*

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

***Preţulŭ abonamentului este:***

**Pentru Austro-Ungaria:**

| | |
|---|---|
| pe trei lunĭ | 3 fl. — |
| „ şése lunĭ | 6 fl. — |
| „ unŭ anŭ | 12 fl. — |

**Pentru România şi străinătate:**

| | |
|---|---|
| „ pe trei lunĭ | 10 francĭ |
| „ şése lunĭ | 20 „ |
| „ unŭ anŭ | 40 „ |

**Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“**

# Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

### Predealŭ-Budapesta

| | Trenŭ de persóne | Tren accelerat | Trenŭ omnibus | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|
| Bucurescĭ | — | 4.30 | — | 7.30 |
| Predealŭ ( | — | — | — | 1.14 |
| ( | — | 9.12 | — | — |
| Timişŭ | — | 9.35 | — | 1.45 |
| Braşovŭ ( | — | 10.12 | — | — |
| ( | 7 20 | — | 4 01 | 2.32 |
| Feldióra | 7.57 | — | 4.47 | — |
| Apatia | 8.24 | — | 5 28 | — |
| Agostonfalva | 8 47 | — | 5 59 | — |
| Homorodŭ | 9 29 | — | 6 49 | — |
| Haşfaleu | 9 37 | — | 8 35 | — |
| Sighişóra ( | 10 53 | — | 9.02 | — |
| ( | 11.00 | — | 9.12 | — |
| Elisabetopole | 11 34 | — | 9 56 | — |
| Mediaşŭ | 12.03 | — | 10 37 | — |
| Copsa mică | 12.26 | — | 10 59 11.16 | — |
| Micăsasa | 12.42 | — | 11.37 | — |
| Blaşiu | 1.11 | — | 12.16 | — |
| Crăciunelŭ | 1 23 | — | 12.33 | — |
| Teiuşŭ | 2.06 | — | 1.51 | — |
| Aiudŭ | 2.27 | — | 2 18 | — |
| Vinţulŭ de susŭ | 2.49 | — | 2 48 | — |
| Uióra | 2 56 | — | 2 56 | — |
| Cucerdea | 3.12 | — | 3 64 | — |
| Ghirişŭ | 3.46 | — | 4 51 | — |
| Apahida | 5.01 | — | 5.28 | — |
| Clusiu ( | 5 21 | — | 5 56 | Trenu de persone |
| ( | — | 6 01 | — | 6 37 |
| Nedeşdu | — | 6.19 | — | 6.58 |
| Ghirbĕu | — | — | — | 7 14 |
| Aghirişŭ | — | — | — | 7.29 |
| Stana | — | — | — | 7 56 |
| Huiedinŭ | — | 7.12 | — | 8 18 |
| Ciucia | — | 7.41 | — | 8 58 |
| Bucia | — | — | — | 9.15 |
| Bratca | — | — | — | 9 34 |
| Rév | — | 8.20 | — | 9 53 |
| Mező-Telegd | — | 8.46 | — | 10 28 |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | — | 10 47 |
| Várad-Velinţe | — | — | Trenu de persone | 10 57 |
| Oradia-mare ( | — | 9.11 | | 11 07 |
| ( | — | 9.16 | 10.50 | 11.19 |
| P. Ladány | — | 10.37 | 1.33 | 1.16 |
| Szolnok | — | 12.20 | 4.24 | 3.29 |
| Buda-pesta | — | 2.15 | 10.05 | 6 33 |
| Viena ( | — | — | 2.15 | — |
| ( | — | 8.00 | — | — |

**Nota:** Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

### Budapesta—Predealŭ

| | Trenu de pers. | Tren accelerat | Trenŭ de pers. | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|---|---|
| Viena | 11.10 | — | — | — | — |
| Budapesta | 7.40 | 2.— | 7.40 | 6 18 | — |
| Szolnok | 11.05 | 4.05 | 10.42 | 9.38 | — |
| P. Ladány | 2 02 | 5.47 | 2.02 | 12 02 | — |
| Oradea mare | 4.12 | 7.11 | 4.78 | 2.01 | — |
| Várad-Velencze | — | — | — | 2 08 | |
| Fugyi-Vásárhely | — | — | — | 2 19 | — |
| Mezö-Telegd | — | 7.33 | — | 2.41 | — |
| Rév | — | 8.04 | — | 3.24 | — |
| Bratca | — | — | — | 3.47 | — |
| Bucia | — | — | — | 4.07 | — |
| Ciucia | — | 8.58 | — | 4.33 | — |
| Huiedin | — | 9.28 | — | 5.15 | — |
| Stana | — | — | — | 5.33 | — |
| Aghiriş | — | — | — | 5.53 | — |
| Ghirbĕu | — | — | — | 6.05 | — |
| Nedeşdu | — | — | — | 6.20 | — |
| Clusiu ( | — | 10.31 | — | 6.38 | — |
| ( | 11.00 | — | — | — | 7.08 |
| Apahida | 11 19 | — | — | — | 7.36 |
| Ghiriş | 12 33 | — | — | — | 9.16 |
| Cucerdea ( | 1.01 | — | — | — | 9.53 |
| ( | 1 11 | — | — | — | 10.— |
| Uióra | 1.18 | — | — | — | 10.09 |
| Vinţulŭ de susŭ | 1.05 | — | — | — | 10.19 |
| Aiudŭ | 1.46 | — | — | — | 10.48 |
| Teiuşŭ | 2.25 | — | — | — | 11.55 |
| Crăciunelŭ | 2 50 | — | — | — | 12.34 |
| Biaşŭ | 3 03 | — | — | — | 12.52 |
| Micăsasa | 3.35 | — | — | — | 1.34 |
| Copşa mic. | 4.01 | — | — | — | 2.13 |
| Mediaşŭ | 4 20 | — | — | — | 2.46 |
| Elisabetopole | 4.55 | — | — | — | 3.31 |
| Sigişóra | 5.42 | — | — | — | 4.32 |
| Haşfaleu | 6.01 | — | — | — | 5.02 |
| Homorod | 7.27 | — | — | — | 6.58 |
| Agostonfalva | 8.08 | — | — | — | 7.43 |
| Apatia | 8.36 | — | — | — | 8 23 |
| Feldióra | 9 06 | — | — | — | 9 02 |
| Braşovŭ ( | 9.46 | 5.37 | — | — | 9.52 |
| ( | — | — | 1.55 | — | — |
| Timişŭ | — | 6.20 | 2.53 | — | — |
| Predealu ( | — | 6.47 | — | — | — |
| ( | — | 11.30 | 3.28 | — | — |
| Bucurescĭ | — | — | 9.35 | — | — |

### Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ de pers. | Trenu de persóne |
|---|---|---|---|
| Teiuşŭ | 11.24 | — | 3.00 |
| Alba-Iulia | 11.59 | — | 3.59 |
| Vinţulŭ de josŭ | 12.30 | — | 4.22 |
| Şibotŭ | 1.01 | — | 4.51 |
| Orăştia | 1 32 | — | 5.18 |
| Simeria (Piski) | 2 32 | — | 6 15 |
| Deva | 2 52 | — | 6.35 |
| Branicĭca | 3.23 | — | 7.02 |
| Ilia | 3.55 | — | 7.28 |
| Gurasada | 4.08 | — | 7.40 |
| Zam | 4 25 | — | 8.11 |
| Soborşin | 5 30 | — | 8.46 |
| Bĕrzova | 6.27 | — | 9 33 |
| Conopŭ | 6.47 | — | 9.53 |
| Radna-Lipova | 7.28 | — | 10 27 |
| Paulişŭ | 7.43 | — | 10.42 |
| Gyorok | 7.59 | — | 10.58 |
| Glogovaţŭ | 8.28 | — | 11 25 |
| Aradŭ | 8.42 | 9.17 | 12 31 |
| Szolnok ( | — | 2 32 | 4 59 |
| ( | — | — | 5.12 |
| Budapesta | — | — | 8 20 |
| Viena | — | — | 6.05 |

### Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

| | Trenu de persóne | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Viena | 11.10 | 12 10 | — |
| Budapesta | 8.20 | 9.05 | — |
| Szolnok ( | 11 20 | 12.41 | — |
| ( | 11.35 | 5.45 | — |
| Aradŭ | 4 30 | 6.— | — |
| Glogovaţŭ | 4 43 | 6.13 | — |
| Gyorok | 5 07 | 6.38 | — |
| Paulişŭ | 5.19 | 6.51 | — |
| Radna-Lipova | 5.41 | 7.10 | — |
| Conopŭ | 6 09 | 7.37 | — |
| Bĕrzova | 6 28 | 7.55 | — |
| Soborşin | 7 25 | 8.42 | — |
| Zam | 8 01 | 9.12 | — |
| Gurasada | 8 34 | 9.41 | — |
| Ilia | 8 55 | 9.[illegible]8 | — |
| Branicĭca | 9.19 | 10.17 | — |
| Deva | 9 51 | 10 42 | — |
| Simeria (Piski) | 10.35 | 11 07 | — |
| Orăştiă | 11.11 | 11.37 | — |
| Şibotŭ | 11.43 | 12.— | — |
| Vinţulŭ de josŭ | 12 18 | 12.29 | — |
| Alba-Iulia | 12.36 | 12.46 | — |
| Teiuşŭ | 1 29 | 1.41 | — |

### Aradŭ-Timişóra

| | Trenŭ omnibus | Trenŭ de persóne | Trenu mixt |
|---|---|---|---|
| Aradŭ | 5.48 | — | 6.05 |
| Aradulŭ nou | 6.19 | — | 6 33 |
| Németh-Ságh | 6.44 | — | 6.58 |
| Vinga | 7.16 | — | 7.29 |
| Orczifalva | 7.47 | — | 7.55 |
| Merczifalva | — | — | — |
| Timişóra | 9.02 | — | 9.08 |

### Simeria (Piski) Petroşenĭ

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus | Trenŭ mixt |
|---|---|---|---|
| Simeria | — | — | 2.42 |
| Streiu | — | — | 3.25 |
| Haţegŭ | — | — | 4 16 |
| Pui | — | — | 5.11 |
| Crivadia | — | — | 5.5[illegible] |
| Baniţa | — | — | 6 4[illegible] |
| Petroşenĭ | — | — | 7.12 |

### Timişóra-Aradŭ

| | Trenŭ de persóne | Trenŭ de persóne | Trenŭ omnibus |
|---|---|---|---|
| Timişóra | 6.25 | — | 5.00 |
| Merczifalva | — | — | — |
| Orczifalva | 7.46 | — | 6.32 |
| Vinga | 8.15 | — | 7.02 |
| Németh-Ságh | 8.36 | — | 6.23 |
| Aradulŭ nou | 9.11 | — | 8.01 |
| Aradŭ | 9.27 | — | 8 17 |

### Petroşenĭ—Simeria (Piski)

| | Trenŭ de pers. | Trenŭ omnibus | Trenŭ mixt |
|---|---|---|---|
| Petroşenĭ | — | — | 6.10 |
| Baniţa | — | — | 6.53 |
| Crivadia | — | — | 7 37 |
| Pui | — | — | 8.20 |
| Haţegŭ | — | — | 9.01 |
| Streiu | — | — | 9.52 |
| Simeria | — | — | 10.31 |

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ